

Wordt VERVOLGD

DEEL 28

Bedrijfscontinuïteit in de
biologische landbouw

BUITENGEWONE VARKENS

Varkens houden in weides op meerdere locaties. Producten met een bijzondere smaak. Om zo ongebruikelijk te starten zijn de initiatiefnemers van Buitengewone Varkens niet met de bank in zee gegaan, maar met ruim 1500 crowdfunders. Niet biologisch, wel leerzaam.

TEKST MARIA VAN BOXTEL & MARCEL VIJN

FOTO DICK BOSCHLOO

Varkens houden in weides op meerdere locaties. Hoe kom je erop? Initiatiefnemers Willem Rienks en Wim Meulenkamp van Buitengewone Varkens werken als onderzoekers en adviseurs bij ROM3D, maar zijn inmiddels ook agrarische ondernemers. Willem vertelt: “Toen ik nog bij Alterra werkte, had ik uitzicht op biologische proefboerderij Droevendaal die in de boomgaard witte kippetjes hield in strohutten. Iedereen op kantoor sprak erover. Na een aantal weken waar de kippetjes rijp voor de slacht. Toen ik ook naar de slager ging om een kippetje te halen, bleken ze uitverkocht.” Ook werden Willem

en zijn collega's ingeschakeld voor onderzoek. “Voor de Agenda Veenkoloniën bedachten we onder andere dat het vijfde gewas ook een ronde ‘akkervarkens’ kon zijn. Niemand pakte het op. Toen zijn we het zelf maar gaan doen.”

Geen bank, wel crowdfunding. “Voor weidevarkens op andermans land klopt je niet makkelijk aan bij de bank.” Crowdfunding is de oplossing, met klanten die alvast vooruit betalen voor vlees en activiteiten. De crowdfunders van Buitengewone Varkens betalen 100 euro per persoon, direct aan Pecus BV, het bedrijf achter Buitengewone Varkens. Ze krijgen

daarvoor in de drie jaren erna elk jaar voor 40 euro vlees en vleeswaren. Bovendien mogen ze deelnemen aan een van de activiteiten van Buitengewone Varkens, zoals de open dagen met proeverijen, ter waarde van 30 euro. De bijdrage van de ruim 1500 crowdfunders was nodig voor de opstart van Buitengewone Varkens. “De kost van ons bedrijf gaat minstens anderhalf jaar voor de baat uit. De crowdfunding liep vanaf het begin af aan heel goed. In het eerste jaar hadden we een gesloten varkenshouderij met 10 zeugen, nu in het tweede jaar gaan we door met 50 zeugen – circa 40 Bonte Bentheimers en zo’n 10 Gasconne varkens. Dit jaar krijgen de crowdfunders hun eerste pakketje.” De campagne om crowdfunders te vinden lijkt vanzelf te lopen met veel gratis pers aandacht. Maar het vereist toch tijd en aandacht. De website is helder en aanmelding als crowdfunder gaat makkelijk. Facebook en Twitter worden actief ingezet met kleine berichtjes en foto’s van de varkens in de wei. Crowdfunders blijken actieve ambassadeurs via de sociale media. En alle activiteiten hebben aansprekende namen, zoals het ‘biggenbal’. Naast persoonlijk contact op open dagen en bij verkoop op de streekmarkt, krijgen de crowdfunders per mail het aanbod om vleespakketten op te komen halen. Crowdfunders kopen met hun inleg een pakket vlees vooruit, daarna zijn ze in principe niet meer verbonden aan Buitengewone Varkens, maar ze blijken toch trouwe klanten. “Als we een selecte mailing sturen naar onze crowdfunders, bestelt de helft nog een achtste varken extra. Ze blijken trouwe bestellers.”

Verspreide locaties. De Buitengewone Varkens worden gehouden op zo’n 10 locaties door het hele land, met nog zo’n 15 locaties in reserve om de groei op te vangen. “Buitenlui willen heel graag, zo hebben we een psychiater en een kinderarts als verzorger op een locatie. En een jongen die op de sociale werkplaats werkt, en daarnaast voor ons varkens voert.” Boeren vinden die een groepje varkens willen houden, blijkt soms lastiger, maar de verdeling boeren en buitenlui is nog steeds 50-50. Op elke locatie weiden de

Voor weidevarkens op andermans land klop je niet makkelijk aan bij de bank.

vleesvarkens simpel achter een dubbele draad met stroom erop. De verzorger op locatie voert de varkens en let erop dat er geen stroomlekken in de draad zitten. Als hij of zij denkt dat er iets is met de dieren, bellen ze ons.” Buitengewone Varkens wil de varkens graag een aantal maanden op een locatie houden. “Liefst brengen we biggen van 10 weken oud naar een plek en laten ze daar tot ze na 10 tot 12 maanden naar de slachterij kunnen. Elke plek moet voldoende grond hebben, een verdeling van ongeveer 20 varkens per hectare. We brengen de biggen in groepjes van 3 keer acht biggen tot 5 keer acht biggen, zo’n 20 tot 50 varkens. We fokken niet voor snel-snel. Dus we laten ze groeien tot zo’n 140 kilo, het afgelopen jaar met een koude winter duurde dat 12 maanden.” De dieren kunnen uitstekend tegen het weer, en krijgen per groepje voldoende hokruimte. “We hebben varkenshutten, droog, met stro erin. In Engeland hebben ze zulke shelters eens onderzocht: bij buiten min 16 graden C was het binnen nog plus 15 C.” Voor de hokruimte per dier houden de buitengewone varkenshouders de normen voor biologische varkenshouderij aan. Omdat de varkens overal op locatie weiden, is het bedrijf niet biologisch gecertificeerd. “Inmiddels hebben we wel

Boer zoekt boer: landgilde verbindt
De vernieuwde vacaturebank www.landgilde.nl is klaar voor jonge ondernemers die een eerste eigen plek zoeken om te ondernemen. Zowel aanbod als vraag van boerderijen en van jongeren die willen werken in de landbouw wordt zichtbaar op de site. Bij opvolging is het slim om er een begeleider bij te kiezen, zodat je zoekvraag helder wordt. En je met duidelijke termijnen kan werken. Jonge tuinders Chris en Elsbeth van der Meer vonden een nieuwe plek. Meld je vraag aan bij www.landgilde.nl, de verbinder van werkers in de biologische, biologisch-dynamische en multifunctionele landbouw.

een biologische akkerbouwer in de Flevo-polder bereid gevonden voor ons een combinatie van tarwe en een eiwitbron zoals veldbonen te telen. Daar malen we meel van om de varkens te voeren.” Een koppel varkens zal ook op een van de biologische percelen weiden. Skal staat het weiden van extensief gehouden, gangbare dieren op biologische gronden toe, mits met ontheffing en tot een maximaal aantal maanden per jaar.

Met 50 zeugen en zo’n 800 vleesvarkens wordt het een serieus bedrijf. Voor de toekomst hebben de varkenshouders al een webwinkel klaarstaan, om de bestellingen makkelijk te kunnen verwerken. De hoge verkoopprijs van het vlees maakt veel goed. “De kwaliteit is er ook naar. Ik ben een keer mee geweest om zelf uit te benen naar de slagerij. We vergeleken een hamlap. De gewone hamlap lilde, was roze en had glazig vet; onze hamlap was stevig en rood met wit vet.” Het rantsoen voor de dieren laten ze zelf malen en mengen. “Met rogge, voor harder en witter spek, dat geeft mooie gedroogde producten. En straks met veldbonen, dat geeft goed intramusculair vet. De dieren die in de boomgaard en het bos lopen, eten ook eikels.”

De klanten zijn tevreden met de pakketten. “We stoppen er ook wel bijzondere dingen in, zoals een potje reuzel of ham van Gasconne varkens.” De hammen van de Gasconne varkens worden met het pootje en de nagel er nog aan verwerkt. “In Zuid-Europa een teken van kwaliteit, maar hier onbekend. De varkensharen zitten er nog een beetje aan, trekken in het spek. Sommigen griezelen, maar één mevrouw juichte juist. ‘spek met haren erin, geweldig!’”

Maria van Boxtel is partner in Land & Co.
Marcel Vijn is onderzoeker bij PPO-WUR

www.buitengewonevarkens.nl

- Zoek je mensen of een biologische boerderij of ondernemers voor een tak erbij? Kijk op www.landgilde.nl Sluit je op facebook aan bij de groep ‘bioboeren land en co’ voor directe uitwisseling onder jongeren.
- Zoek je grond? Kijk dan ook eens op www.groenegronden.nl Wil je grondstoffen (voer, mest, stro) of grond uitwisselen? www.bionext.nl en klik op ‘Bio-Bank’ Of biologisch uitgangsmateriaal? www.biodatabase.nl